

LITIJSKI PREDDILEC

1/2

228514

Leto 1984 v številkah

Ozrimo se v lansko leto

Lansko, prestopno leto, ki je trajalo 366 dni od katerih je bilo 265 delovnih, je bilo tudi za nas kar pestro. Zvrstilo se je precej dogodkov. Že v začetku leta smo zvedeli, da bo potrebno opraviti nekaj nadurnih delovnih dni, budno smo spremljali delo skupine za dograditev sistema nagrajevanja, ki so se v tem letu prvič sestali 30. januarja. Ta samoupravni akt smo oktobra, na referendumu tudi sprejeli. Takrat smo sprejeli še spremembe in dopolnitve statuta ter dopolnitev samoupravnega sporazuma o urejanju stanovanjskih vprašanj.

Za razliko od letošnjega starta v proizvodnji, ko so nam nagajale klimatske razmere, smo lani 10. januarja dosegli do takrat rekordno dnevno proizvodnjo bombaža — 17 ton in 469 kg, ki pa je bila še večkrat povečana. Lanski dnevni rekord skupne proizvodnje je 33 417 kg. Dosegli smo ga 15. marca.

Lani smo proizvedli skupno 7950 ton preje.

Prodali smo nekaj več kot 7822 ton preje od tega v izvoz 867,5 ton.

V začetku leta je bilo zaposleno 1007 delavcev, zadnjega decembra pa 1017. Tako se je zaposlilo deset delavcev več kot jih je odšlo. Prišlo je 81, odšlo pa 71 delavcev, od tega 31 v pokoj, 18 delavcev je odpovedalo delovno razmerje, 8 fantov in eno dekle je odšlo k vojakom, 2 sta umrla, enemu je prenehalo delovno razmerje v poskusni dobi, eden je odšel na družbeno politično funkcijo, 9 pa nas je zapustilo neprosto-voljno.

Disciplinska komisija je izrekla 15 oprostitev, 84 opominov, od tega 59 javnih, 39 je bilo pogojnih izključitev (od 3 mesecev do enega leta) in 13 izključitev. Pri enem delavcu so ugotovili krivdo, vendar ukrepa niso izrekli.

Prijetilo se je 48 delovnih poškodb, od tega dve hujši, in šest na poti na delo ali z dela.

Za osebne dohodke smo izplačali skoraj 52 milijard S din (bruto) ali točneje 519.981.040 din, tako, da je povprečni mesečni neto osebni dohodek nad 32.000 din.

Stanovanjska komisija je razdelila 31 stanovanj od tega 5 trisobnih, 9 dvosobnih, 6 enosobnih in 11 sob ali garsonier. Tri stanovanja smo zamenjali »večja za manjša«, razdelili smo 6,5 milijonov dinarjev kredita med 25 de-

lavcev. V letu je prispelo 25 novih prošenj, tako da ostaja 84 prosilcev, od katerih je pa le 36 uvrščenih na prednostno listo.

Samoupravne delovne skupine so imele 7 sestankov, kar ni pretirano veliko. Delegati delavskega sveta so na 18 sejah obravnavali 164 točk dnevnega reda in sprejeli 175 sklepov. Člani samoupravne delavske kontrole so se trikrat sestali in obravnavali le 4 pobude. Njihova dejavnost je bila leto poprej bolj pestra, saj so se morali 10-krat sestati, da so rešili prav toliko pobud.

V 10 ekskurzijah nas je obiskalo kar 370 učencev, proizvodno prakso in delo pa je opravilo 40 učencev.

V menzi so nam pripravili 220 tisoč malic, od tega 130 tisoč toplih obrokov.

Takšnih podatkov bi lahko našteali še celo vrsto, pa naj počakajo na almanah, ki ga bomo pripravljali v tem letu in izdali ob 100. jubileju naše tovarne, ki bo čez poldrugo leto.

Ob koncu le še značilnost leta 1984, ki bi jo veljalo izpostaviti.

Prav gotovo je bilo pomembna pravočasna dobava surovin, porabili smo jo 8800 ton za katero smo izkoristili ugodne blagovne kredite, saj bi nam sicer, kot je

sprva kazalo, zelo trda predla. Kaj lahko bi se zgodilo, da bi bili brez dela.

Še eno značilnost naj omenim, ki pa se bo še nekaj let nadaljevala. Po krajšem premoru smo zopet pričeli z večjo investicijo. Montaža novih strojev napreduje, začeli smo gradnjo prizidka, temu pa bodo sledili še dodatni prizidki in skladišča, zaklo-

nišče in obvozna cesta okoli bajerja, da sedanja ne bo več sekala naše transportne poti.

To je začetek uresničevanja našega razvojnega programa, za katerega pa bomo morali dosegati tudi nadplanske rezultate.

Leto 1984 lahko štejemo za uspešno.

M. M.

V tej številki

Na 2. strani:

- pred nami je obravnava zaključnega računa 1984. Martina Kralj nas seznani z delom v zvezi s tem. Objavljamo pa tudi rokovnik aktivnosti za obravnavo zaključnega računa;
- objavljamo preostali del plana za letošnje leto;

Na 4. strani:

- v Čateških Toplicah je le še malo prostih terminov. Objavljamo vse datume, za katere se še lahko prijavite pri Vlasti Grom.

Na 5. strani:

- sindikalna konferenca je organizirala se-stanek z invalidi. Ali so res prikrajšani?

Na 7. strani:

- komisija za inovacije je aktivna. Tokrat o štirih koristnih predlogih;

Na 8. strani:

- kaj so tečajne razlike, realni dohodek in realna vrednost dinarja, pojasnuje Vinko Keržan v svojem prispevku;

Predstavniki Predilnice Litija na razglasitvi rezultatov delavski športnih iger.

Od leve: Veno Pajer, Jože Vizlar, Stanka Lovše (ona sicer ni sodelovala pri nobeni športni panogi, bo pa letos), Anica Jolić in Ivan Markelc. Pred njimi je kar osem osvojenih pokalov. Več o tem na zadnji strani.

SP8401312

Obravnava zaključnega računa 1984

Lanskoletno delo je opravljeno, v teku pa so še pomembna opravila ocene in obračun poslovanja.

Že iz trimesečnih obračunov lahko ocenimo, da rezultati poslovanja naše delovne organizacije za preteklo leto ne bodo slabi, vendar pa se zaradi tega ne smemo predati samozadovoljstvu. Razmišljati in ukrepati moramo, zakaj so določeni rezultati poslovanja prav takšni in ne drugačni, še boljši. S tem, ko spoznamo vzroke za nastanek določenega stanja, nam je dana možnost, da bolj stvarno ocenimo, kakšni ukrepi so potrebni za izboljšanje.

Na pobudo sindikatov že nekaj let temeljito obravnavamo gospodarske dosežke in sprejemamo potrebne ukrepe. Ocenjujem, da je ta aktivnost iz leta v leto boljša. Še predvsem, se trudimo, kako na čim bolj dostopen in poljuden način izkazati učinke in problematiko poslovanja, da bi delavce spodbudili k sodelovanju v razpravah. Seveda pa se moramo delavci tudi sami potruditi in prebrati ponujena poročila.

Napotila sindikatov navaajo obsežne sklope vprašanj, ki naj bi jih delavci, organizirani v samoupravnih delovnih skupinah in družbenopolitičnih organizacijah, obravnavali ob zaključnem računu. Seveda pa v vsaki organizaciji združene dela posvetijo še posebno pozornost in poskrbijo za podrobno obdelavo tistih vprašanj, ki so zanje v tistem ob-

dobju najbolj aktualna. Akcija, ki iz teh obravnav in sklepov sledi, mora vplivati na doseganje boljših gospodarskih rezultatov v tekočem poslovnem letu.

Obravnava poročil o poslovanju je po samoupravnih delovnih skupinah v naši delovni organizaciji že doslej kar lepo potekala. Niso pa se dovolj (in predvsem ne pravočasno, pred obravnavo na SDS), vključevale družbenopolitične organizacije. Komunisti osnovne organizacije ZK skupne službe, so na zadnjem sestanku ugotavljali, da vse prevečkrat »capljamo« za dogodki, namesto da bi jih usmerjali s stališči družbenopolitičnih organizacij. Res smo prav v DPO preveč čakali na končne rezultate poslovanja, namesto, da bi imeli in popularizirali ocene s svojih zornih kotov. Po programu sindikata, želimo do-

seči premik prav na tem področju. Zato je sindikat sprejel tudi časovno usklajeni program za obravnavo zaključnega računa za leto 1984.

Že v utemeljitvi in obrazložitvi proizvodnega in finančnega načrta za leto 1985 je bilo poudarjeno, da bomo morali vse cilje usmeriti: k doseganju čim večje količine kvalitetno izdelane preje in sukancev;

doseči načrtovani izvoz; z boljšo produktivnostjo in manjšimi stroški doseči tak dohodek, ki bo omogočal ohranitev oz. rast realnih osebnih dohodkov in akumulacije; ohraniti plačilno sposobnost delovne organizacije.

Ob obravnavi obračuna poslovanja za preteklo leto moramo oceniti, kakšne so možnosti za doseg te ciljeve. Kje in kako bi bilo možno izpopolniti naše delo, da bo dajalo še kvalitetnejše učinke.

Pogoji gospodarjenja se že nekaj let zaostrojujejo, zato bo razvoj delovne organizacije in standard delavcev vse bolj odvisen od kvalitetnega dela, od iskanja vseh notranjih rezerv.

Ob zaključnem računu naj bi ocenili tudi primerjave nekaterih najpomembnejših podatkov z dosežki drugih OKD v naši dejavnosti (poročilo o tem je bilo objavljeno v novembrski številki Litijškega predilca), ocenili delo poslovnih delavcev pri vodenju delovne organizacije, pa tudi ocenili gospodarjenje s sredstvi, ki jih namenjamo za delovanje samoupravnih interesnih skupnosti, gospodarskih in družbenih dejavnosti.

Delavski svet bo po obravnavi po samoupravnih delovnih skupinah in na predlog glavnega direktorja sprejel event. dodatno potrebne ukrepe za izvajanje letnega plana v letu 1985.

M. Kralj

Še o planu za leto 1985

V prejšnji številki Predilca smo objavili del letnega plana — koledar, plan zaposlovanja, fizično produktivno in plan proizvodnje.

Tokrat objavljamo ostali del letnega načrta.

Plan investicij

Za letošnje investicije naj bi porabili nekaj manj kot 260 milijonov din (26 milijard S din). Preberite, kaj moramo v tem letu nabaviti!

Že lani smo kupili večji kompresor za kompresorsko postajo, ki oskrbuje s stisnjenim zrakom skoraj vso tovarno, zlasti avtomatsko previjalne stroje, OE stroje, česalnico in reztežalke. Da bomo zagotovili nemoteno delovanje te postaje, bomo nabavili še en rezervni kompresor. (3,5 milijonov din).

Predvidena je zamenjava osebnega avtomobila R-30, ki je v sedanjem času, ob teh cenah bencina, neekonomičen; kupili bomo še osebni avto za potrebe službenih potovanj za ostale službe, z novim pa moramo zamenjati tudi kombi za nabavno službo. (6 milij. din.)

V teh dneh bomo vključili požarno javljalo napravo v čistilnici in mikalnici za eno linijo. Če se bo obnesla, bomo v tem letu nabavili drugo, prihodnje leto pa še eno takšno napravo. Ta

naprava deluje na principu fotocelice, ki zazna najmanjšo iskro in daje signal za izključitev strojev in ventilatorjev, ter z utripanjem luči in zvočnim signalom pokaže, kje je nastal zanetek. (3,5 milj. din.)

Stroški montaže strojev Tekstima bodo znašali 34,5 milijonov din, kar je 190 tisoč dolarjev in materialni stroški monterjev.

Komunalni prispevek za novogradnje, med katerimi je tudi nova cesta okoli bajerja, je bil v planu že lani, vendar se je postopek zavlekel za celo leto. V tem trenutku sprejemamo zazidalni načrt in bo morda februarja sprejet. Prispevki znašajo 12 milijonov din.

Kupili bomo nov traktor in za transport bal k novim strojem, električni viličar (2,5 milijonov din).

Rokovnik in program aktivnosti obravnave zaključnega računa

POSLOVODNI ORGAN:

Zagotovi poročilo o poslovanju za leto 1984 (v začetku februarja), pripravi dokončne rezultate poslovanja in predlog za odločanje o dokončni delitvi čistega dohodka za leto 1984 (do 15. februarja).

KONFERENCA SINDIKATA, V SODELOVANJU Z IO SINDIKATA IN ORGANIZACIJAMI ZK IN ZSMS:

Oceni gradivo za razpravo in organizira razprave po samoupravnih delovnih skupinah (do 18. februarja).

SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE (v vlogi sindikalnih sestankov in delnih zborov delavcev):

razpravljajo o predloženem poslovnem poročilu delovne organizacije in SIS; sprejmejo delitev ustvarjenega čistega dohodka za leto 1984 (od 18. do 22. februarja).

DELAJSKI SVET:

Oceni analizo poslovanja; sprejme ugotovitveni sklep o sprejemu končne delitve čistega dohodka po SDS; sprejme potrebne ukrepe za realizacijo letnega plana (27. februarja).

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA:

Obravnava gradiva, oceni upoštevanje internih in družbenih meril in po potrebi predlaga delavskemu svetu ukrepe (do 26. februarja).

Sindikalna konferenca

26 milijonov bo veljala dodatna klimatska naprava za sukalnico. Gradbeni del je v teku in dela bodo letos končana. Vprašanje pa je, če bo končano do vročih mesecev, ker so nabavni roki precej dolgi.

Poskusno bomo nabavili mikro odpiral za predpredilnico sintetične. To je stroj, ki dodatno odpre sintetična vlakna in pričakujemo, da bo mikanje sintetične boljše. V preji bo manj nopkov. Firme Hergeth smo že lani poslali dve bali sintetične, da so jo poskusno zrahljali. Rezultati so bili zadovoljivi. Nov stroj bomo imeli 6 mesecev za poskušnjo. Cena je 9 milijonov.

V prizidku predpredilnice bomo iz strojev, ki jih imamo, formalizirali še eno linijo za sintetično. Potrebujemo pa dva dodatna mikalnika. Skušali bomo dobiti rabljena Plattova ali Hergeth, da bodo enaki tem, ki jih imamo (10 milijonov din).

Za dve grobi raztezalki za bombaž planiramo 15 milijonov dinarjev. Nameščeni bosta v bombažni predilnici, kjer je sedaj ozko grlo, ker morajo sedanje Plattove raztezalke obratovati z največjo hitrostjo 400 m/min, kar povzroča težave. Z dvema dodatnima raztezalkama, bodo lahko pri ostalih manjših hitrosti.

Zaradi novih strojev bo večji odvzem električnega toka — za 360 kW, za kar moramo plačati prispevek 27 tisoč din za vsak kW (skupaj 9,8 milijonov din).

Na severozahodni in zahodni strani tovarne je predviden prizidek — 2300 m² za novo linijo čistilnice in predpredilnice za predelavo slabših bombažov in odpadkov in za rekonstrukcijo sedanje. Stroje bomo kupili iz sredstev ameriškega kredita. Gradbena dela in projektna dokumentacija, ki pa bo obsegala še druge objekte na tej strani tovarne (skladišče in zaklonske) bo stalo 123 milijonov din.

V menzi bomo zgradili novo plinsko postajo s kontejnerjem. Sedanja ne ustreza več predpisom in inšpektor je že zahteval popravilo ali gradnjo nove. (500 tisoč din.) Prav toliko pa je predvideno za nove pulte v kuhinji, ker so sedanji že dotrajani.

Poleg tega je planirano še 3,5 milijonov za drobne nabave, za delovne priprave, manjše stroje, pisarniško opremo in obratni inventar.

Investicijsko vzdrževanje

Plan investicijskega vzdrževanja je močno odvisen od vrednosti deviz, ker so rezervni deli iz uvoza, cene pa se stalno večajo. Samo za stroje Allma stanejo rezervni deli preko 100 tisoč DM in s carino tako stanejo preko 100 milijonov din. Zaradi tega je vrednost vzdrževanja v planu višja. V planu imamo tudi rekonstrukcijo Ingolstadt in Krušikovih strojev, za kar je namenjeno 40 milijonov din.

Lani smo za vzdrževanje porabili preko 70 milijonov din, za letos pa predvidevamo 130 milijonov din.

Uvoz, izvoz in prodaja

Za planirani obseg proizvodnje, ker nadurnega dela nismo načrtovali, računati pa moremo vseeno na izkazane večje potrebe domačega ali tujega tržišča, bi potrebovali v letu 1985 skupno 9.300 ton surovine. Od tega računamo na 2.700 ton bombaža iz konvertibilnega in ravno toliko iz klirinškega področja v skupni vrednosti 5.321.000 USA \$ oz. 5.349.753 Cl \$. Podatke prikazujemo v vrednostih tujih valut zato, ker jih ob velikem drsenju dinarja v primerjavi z njimi, lahko sproti preračunavamo po veljavnih deviznih tečajih. Cene surovine so vzete po veljavnih decembrskih cenah 1984 na svetovnem tržišču.

Tudi od skupno potrebni 2.600 ton sintetične surovine, načrtujemo 2.000 ton uvoziti s konvertibilnega tržišča, 600 ton pa s klirinškega, v skupni vrednosti 3.558.260 USA \$ oz. 1.220.000 Cl \$. Tisoč ton sintetične računamo kupiti pri domačih proizvajalcih, ravno tako za 300 ton viskozne vlakna.

Tudi našim dobaviteljem moramo plačati določen visok devizni delež, tako da pride domača surovina, preračunana v dinarje, še dražja od uvožene.

Poleg surovine, računamo še na uvoz nujnih rezervnih delov in investicijske opreme, ki jo obravnavamo pod poglavjem investicij in investicijskega vzdrževanja. Z ugotovitvijo potreb in dobaviteljev pa problem še ni rešen, pričakujemo še mnogo težav in angažiranosti posameznikov oz. služb, da bi skozi leto 1985 zagotavljali nemoteno proizvodnjo.

Plan izvoza

Povsem negotovo načrtujemo tudi za 14 % povečan izvoz v letu 1985 v primerjavi z letom 1984. Preračunano po tečaju SIV 1 USA \$ = 124,80 din, bi to pomenilo izvoziti za 2.925.497 \$. Na klirinško področje izvoza ne predvidevamo.

Optimistične napovedi slone na slutenih novih tržiščih povečanega izvoza, tudi tržiščih nerazvitih držav, predvsem pa na prizadevanjih povečanega skupnega izvoza s poslovnimi partnerji v naši reprodukcijski verigi. Tako kot pri uvozu tudi pri izvozu še ne moremo govoriti konkretno, ker še vedno ne poznamo pogojev deviznega poslovanja. Vsekakor bomo težili k povečanemu izvozu sintetične preje. Kot smo že povedali, bomo tudi mi podpirali zvezna in republiška resolucijska izhodišča povečanega izvoza dodelavnejših proizvodov (izdelkov tkalnic, konfekcionarjev), zato pa nam bodo morali le-ti zagotavljati dovolj dinarskih deviznih sredstev za uvoz potrebnih surovin, reprodukcijskega materiala, rezervnih delov za tekoče in investicijsko vzdrževanje ter odplačilo najetih zunanjih posojil, če bo do njih prišlo.

Prodaja na domačem tržišču

Skrbeli bomo, da naši nadaljnji predelovalci ne bodo ostali brez preje, oni pa nam bodo s svojim deležem od izvoza morali zagotavljati nemoteno proizvodnjo.

Kljub pričakovanemu manjšemu povpraševanju po preji, zaradi splošnega padca kupne moči naših državljanov, računamo, da bomo v letu 1985 še uspeli sproti prodati vso prejo. Če ne doma, bo potrebno najti širše tržišče v inozemstvu s skupnimi prizadevanji vseh iz naše reprodukcijske verige. Menimo, da bo struktura prodaje po naših republikah in avtonomnih pokrajinah ostala nespremenjena.

Plan potreb za SLO in DS

Za potrebe teritorialne obrambe bi potrebovali skupaj 150.000 din, predvsem za dopolnilno vzgojo in financiranje skupnega šolskega centra, za materialne potrebe pa načrtujemo le 50.000 din.

Za nakup materialne opreme enotam civilne zaščite, bi potrebovali skupno 508.268 din. Civilno zaščito sestavlja oddelek gasilcev, ekipa prve medicinske pomoči in KBK oddelek.

Narodna zaščita potrebuje po trenutnih cenah 69.900 din za nakup streliva in strelnega orožja, 69.140 din pa za potrebe izobraževanja pripadnikov CZ in NZ ter vseh zaposlenih. Le-ta znesek pa je upeštevati že pri članu izobraževanja naše delovne organizacije.

Skupne potrebe vseh treh formacij znašajo 797.308 din.

Plan službe varstva pri delu

Osebnostna zaščitna sredstva 4 milijone din, preventivni zdravstveni pregledi 400 tisoč din, ekološke meritve (zimske, letne) 150 tisoč din, kar je skupaj več kot 4,5 milijona din.

Obrazložitev:

Gre za predpisane zaščitne obleke za delavce, zaščitne hlače in majice za delavke, ortopedska obutev, zaščitni čevlji, respiratorji in vata proti ropotu. Zajeta so tudi ostala osebna zaščitna sredstva za delavce pri vzdrževanju, zunanjem transportu in ostalih službah (vatirani brezrokavniki, rokavice, dežni plašči, itd.).

Nadaljevali bomo s preventivnimi zdravstvenimi pregledi za delavke, ki delajo ponoči, za delavce, ki delajo na delovnih mestih z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare oziroma za delavce, ki delajo v hrupelem okolju. Preglede bo opravljal Zdravstveni dom Litijski.

V letu 1984 nismo zaradi rekonstrukcije klime opravili zimskih in letnih ekoloških meritev, zato se le-te prenesejo v leto 1985.

Plan požarne varnosti

Gasilno orodje in opremo bomo v letu 1985 nabavili kot nadomestilo za odpisano poškodovano ali neuporabno ter za zamenjavo zastarele gasilne opreme, ki ne ustreza več zahtevnim normativom.

Skupno nabavo ocenjujemo na 470.736 din.

Plan izobraževanja

Izobraževanje zagotavljamo praktično vsem zaposlenim v naši DO v obliki izobraževanja ob delu, z dela in štipendiranje potrebni strokovnih kadrov iz srednjeročnih potreb. Tako načrtujemo preizkus znanja iz varstva pri delu vsem zaposlenim v proizvodnih oddelkih in spremljajočih službah v 39 akcijah s 744 udeleženci, med njimi so vračunani tudi novosprejeti delavci. Iz požarnega varstva bo 320 članov kolektiva nadaljevalo z gasilskimi vajami in predavanji na to temo. S požarnim varstvom bomo v gasilskih tečajih seznanili tudi vse mojstre in vodje izmen.

S tematiko iz področij civilne zaščite, narodne zaščite in teritorialne obrambe bomo v tečaje in seminarje vključili vse njene pripadnike.

Za obnavljanje znanja in seznanitvijo z novostmi bomo organizirali seminarje in posvetovanja tudi za odgovornejše delavce iz finančnega, komercialnega, splošnega, vzdrževalnega in proizvodnega sektorja ter za delavce obrata družbene prehrane. Za potrebe kakovitejšega dela bomo s prilagojenim programom družbeno ekonomske vzgoje seznanili tudi delegate DS, vodje SDS in ostalih samoupravnih organov.

Solanje ob delu bo nadaljevalo 12 kandidatov, ker njihova dela in naloge, ki jih opravljajo, zahtevajo izobrazbo predpisane stopnje in smeri.

Nadaljevali bomo tudi s štipendiranjem različnih profilov kadrov, ki jih potrebujemo. Tako mora v januarju leta 1985 končati srednjo tekstilno šolo, stopnjo pomočnika tekstilnega mehanika, 9 dijakov, v letu 1986 pa jo končuje 8 kandidatov. Na novo pa naj bi začelo 15 kandidatov.

Za stopnjo tekstilnega mehanika II na isti šoli načrtujemo v letu 1985 s pričetkom solanja 3 kandidate. Za tekstilno mehanikega tehnika pa štipendiramo trenutno 4 dijake. Prvi mora končati solanje v letu 1986, takrat pričakujemo še novega diplomiranega tekstilnega inženirja.

Za vse omenjene štipendiste bomo v letu 1985 potrebovali 2.754.649 din, skupno za vse oblike izobraževanja pa ocenjujemo 5.954.749 din potreb, ki se bodo med letom gotovo menjale.

Fluktuacija delavcev v letu 1984

Na dan 31. 12. 1984 nas je bilo zaposlenih 1017 delavcev. Med letom smo sklenili delovno razmerje s 166 delavci, od tega z 88 za določen čas, 78 za nedoločen čas, 3 delavci pa so se vrnili iz JLA.

Zaposlovanje je v minulem letu potekalo intenzivneje kot leto poprej, saj smo v letu 1984 sklenili delovno razmerje za nedoločen čas z 38 % več delavcev kot leta 1983 in kar 74 % več kot leta 1982. Delovno razmerje pa je v preteklem letu prekinilo 157 delavcev, od tega je 86 poteklo delovno razmerje za določen čas. Fluktuacija delavcev znaša 6,54 % (leta 1983 — 6,9 %), brez upoštevanja delavcev, ki smo jih zaposlili za določen čas, z upoštevanjem pa znaša fluktuacija 13,37 % (leta 1983 — 14,4 %).

Iz analize o fluktuaciji delavcev, ki smo jo pripravili v kadrovsko splošnem sektorju delovne organizacije vidimo, da je bilo kar 93,8 % novosprejetih delavcev razporejenih v neposredno proizvodnjo in k zunanjemu transportu (leta 1983 — 89,8 %), kar ponovno dokazuje, da se izvajajo dogovorjene smernice za zmanjšanje števila režijskih delavcev. Kvalifikacijska struktura novosprejetih delavcev je ugodna, saj je bilo lani le 19,75 % delavcev, ki nimajo dokončane osnovne šole sprejetih na delo za nedoločen čas.

Novosprejeti delavci so bili razporejeni v naslednje oddelke:

— predpredilnica, mešalnica in čistilnica odpadkov	12 delavcev
— predilnica bombaža, sintetike in rezerva	22 delavcev
— sukalnica in sukalnica efektnih sukancev	22 delavcev
— remontne skupine	12 delavcev
— sektor vzdrževanja (elektrodelavnica, montažna skupina)	6 delavcev
— zunanji transport	5 delavcev
— finančni sektor	1 delavec
— administracija proizvodnega sektorja	1 delavec

Kot že omenjeno, je v letu 1984 prekinilo delovno razmerje 157 delavcev. Vzroki prenehanj so bili naslednji:

— potek delovnega razmerja za določen čas	86 delavcev
— izključitev	9 delavcev
— prenehanje v poskusnem delu	1 delavec
— upokojitve	27 delavcev
— invalidske upokojitve	4 delavci
— izjava delavca, da ne želi delati	11 delavcev
— pismeni sporazum — odpoved delavca	7 delavcev
— odhod v JLA	9 delavcev
— smrt	2 delavca
— opravljanje družbenopolitične funkcije	1 delavec.

Najpogostejši vzrok prenehanja delovnega razmerja (če ne upoštevamo poteka delovnega razmerja za določen čas) so bile tudi v letu 1984 upokojitve. V tem letu so bile prvič uvedene predčasne upokojitve, za kar se je odločilo 7 delavcev. Kljub temu pa so bile leta 1984 štiri upokojitve manj kot leto poprej. Število invalidskih upokojitev se bistveno ni spremenilo. Povečalo se je za eno. Izjemno pa je poraslo število prenehanj delovnega razmerja na podlagi izjave delavca, da ne želi delati. To izjavo je v letu 1983 podala le ena delavka. To pa je tudi vzrok, da se je zmanjšalo število spora-

zumnih prenehanj delovnega razmerja in sicer beležimo kar 14 takšnih prenehanj manj.

Delavci so prenehali z delom v naslednjih oddelkih (brez upoštevanja delavcev, ki jim je poteklo delovno razmerje za določen čas):

— predpredilnica, mešalnica, čistilnica odpadkov	9 delavcev
— predilnica bombaža, sintetike in rezerva	28 delavcev
— sukalnica in sukalnica efektnih sukancev	19 delavcev
— remontne skupine	5 delavcev
— sektor vzdrževanja (remont klima naprav, elektrodelavnica, zidarska skupina, mehanična delavnica)	5 delavcev
— finančni sektor, kadrovsko splošni sektor, obrat družbene prehrane, komercialni sektor	5 delavcev.

Največ prenehanj delovnega razmerja beležimo v oddelku predilnice in sukalnice, predvsem zaradi upokojitev. Od skupnega števila delavcev, ki so prenehali z delom, jih je 85,9 % delalo v neposredni proizvodnji in 14,1 % v ostalih službah.

V delovni organizaciji je bilo konec lanskega leta zaposlenih 138 delavcev iz drugih republik, kar predstavlja 13,6 % od skupnega števila zaposlenih. Med letom je sklenilo delovno razmerje 8 delavcev, od tega 3 za določen čas, delovno razmerje pa je prekinilo 12 delavcev. Najpogostejša vzroka sta bila disciplinska izključitev (5 delavcev) in izjava, da ne želi delati v delovni organizaciji (3 delavci). Fluktuacija delavcev iz drugih republik znaša 8 %.

V. B.

Varovanje našega premoženja

Komite za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito je na svoji seji obravnaval fizično varovanje naše delovne organizacije in druge probleme družbene samozaščite.

Fizično zavarovanje naše delovne organizacije po pogodbi opravljajo varnostniki varnostne službe TOZD »VARNOST« Ljubljana-Moste. Komite je ocenil, da dobro in v skladu z dogovori opravljajo službo. Ugotovili pa so, da bi varnostniki, kot vsi zaposleni v naši delovni organizaciji morali posvetiti še več skrbi varovanju in čuvanju vseh dobrin in sredstev, ki nam jih je zaupala družba, da z njimi upravljamo, jih varujemo in bogatimo.

Posebno pozornost bi morali vsi zaposleni posvetiti čuvanju delovnih naprav in delovnih prostorov in objektov. Komite ugotavlja, da mora naša vzdrževalna služba večkrat popravljati vsa vhodna vrata, okna, kopalnice in drugo, kar močno povečuje stroške, kateri tudi vplivajo na finančna sredstva za osebni dohodek. Zato je komite ocenil, da je nujno podvzeti določene hitre ukrepe tudi zato, da bodo naši gasilci v času ko ne obratujemo, lahko hitro in učinkovito opravljali svojo službo in čuvali naše premoženje pred požari.

Na podlagi take razprave je sprejel komite dva sklepa, katera je predlagal v sprejem in potrditev delegatom delavskega sveta naše delovne organizacije in sicer:

1. Ob vsakem popravilu vrat, oken, ključavnic itd., po posameznih oddelkih, naj se finančno ovrednoti škoda. Če se ne da ugotoviti posameznega povzročitelja, povrne škodo izmena oz. oddelek, kjer je bila škoda povzročena.

2. Vsi mojstri in vodje remontnih skupin, morajo poskrbeti, da bodo rezervni ključi prostorov v njihovih oddelkih izročeni dežurnim gasilcem.

V primeru, da odgovorni vodja oddelka ključa ne odda oz., da ključa ne oddajo njegovi podrejeni, odgovorja za škodo, ki bi zaradi tega nastala (npr. požar itd.).

Prepričani smo, da bodo ti ukrepi pripomogli do večje discipline, osebne odgovornosti, ter povečali varnost in čuvanje nam zaupanih delovnih sredstev in naprav.

M. F.

Letujmo v Čateških Toplicah

V Čateških Toplicah je še prostor in sicer:

od 27. 1.—3. 2. 1985	dve sobi
od 10. 2.—17. 2. 1985	ena soba
od 17. 2.—24. 2. 1985	dve sobi
od 17. 3.—31. 3. 1985	dve sobi
od 20. 10.—3. 11. 1985	dve sobi
od 3. 11.—17. 11. 1985	ena soba
od 8. 12.—29. 12. 1985	dve sobi

Sobe so dvoposteljne.

Prijavite se v kadrovsko splošnem sektorju, pri tov. Vlasti Grom, int. tel. 52 ali osebno — soba št. 15 v poslovni zgradbi.

V. G.

Obračun razlike invalidskega nadomestila

Prikrajšani invalidi

Predsednik sindikalne konference Ivan Markelc, je po pisni pobudi dvaindvajsetih delovnih invalidov, sklical sestanek sindikalne konference z eno samo točko dnevnega reda »OBRAČUN RAZLIK INVALIDSKEGA NADOMESTILA,« katerega se je udeležilo 36 od 46 vabljenih invalidov. Namen sestanka je, kot je uvodoma dejal predsednik konference, seznanitev invalidov z obračunom invalidske razlike do podrobnosti. Po sestanku naj ne bo več nobene nejasnosti.

Na sestanku so bili navzoči tudi strokovni delavci, ki so tolmačili nakazan problem na žalost le z naše, predilniške plati. Ob koncu so ugotovili, da ne bi škodovalo, če bi na sestanek povabili tudi koga iz skupnosti invalidsko-pokojninskega zavarovanja. Po uvodu je pričel s splošno razlago Anton Primožič, direktor kadrovsko-splošnega sektorja. Povedal

je: da se je izračun razlike in nadomestila doslej 3-krat spremenil. Do konca leta 1981 je statut SPIZ določal, da se izračuna razlika med povprečnim OD, ki ga je dosegla skupina v kateri je delavec delal in med skupino delavcev na ustreznem delovnem mestu. V letu 1982 so se pravila spremenila in se razlika izračuna med osebnim dohodkom, ki bi ga sam delavec prejel na prejšnjem delovnem mestu in med sedanjim osebnim dohodkom. SPIZ je takrat sklenila, da se do odločbe izplača vsem akontacija v višini 25 % povečanja glede na prejšnje leto. Zato je prišlo do razlik, ki jih morajo nekateri delovni invalidi vračati. SPIZ zelo počasi izdaja odločbe, opravičujejo pa se z veliko dela in spremembami zakonodaje. Sedaj prihajajo odločbe šele za leto 1983.

Poudaril je, da bomo poskusili doseči, da bi razlike računali pri nas, seveda pa se bomo morali držati statuta, ki določa, da se dela izračun razlike za eno leto nazaj. Delovne invalide je še opozoril, da ne smejo primerjati sedanjih točk s prejšnjimi.

Nekaj praktičnih primerov so obrazložile še Mija Šistek, Ani Povše in Lidija Skubic. V razpravi so sodelovali tudi invalidi, ki so spraševali za posamezne prime-

re, kot npr. Ana Oblakova iz sukalnice, že 7 do 8 let čaka na odločbo — toliko je že minilo od ocenitve, Marija Dolanc mora vrniti 2 stara milijona, Viktor Žibert je dobil kar dve odločbi itn. Kolikor je bilo možno, so dobili odgovor; tako morajo vračati denar tisti, katerim so po prejšnjih predpisih odvajali razliko po povprečju delavcev na določenem delovnem mestu, po novem pa po OD posameznika in mu je po prejšnjem načinu bila zaradi tega odmerjena večja razlika kot mu pripada. Tisti, ki po ocenitvi niso spremenili delovnega mesta ali pa delajo na takem delu,

ki je po nagrajevanju enako prejšnjemu, tudi odločbe ne pošljejo. Še več je bilo problemov, zato so na koncu sestanka sklenili:

— na Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja bomo ponovno zahtevali, naj izdajo odločbo za leto 1983 in leto 1984.

— S skupnostjo pok. in inv. zavarovanja bomo vodili razgovore, da bi izračunavali razlike in izdajali odločbe v sami delovni organizaciji — z letom 1985.

— Sindikalna konferenca bo poslala na SPIZ dopis, s katerim jih bo obvestila o razgovorih na tem sestanku, istočasno pa bo obvestila tudi sindikat SPIZ.

— Samoupravna delavska kontrola bo opozorila na SPIZ in njihove SDK za čimprejšnjo izdajo odločb.

M. M.

Invalidi pozor!

Obveščamo vas, da deluje v občini Litija Društvo invalidov. Pozivamo vse invalide, da se včlanijo v društvo, ker bomo tako lažje reševali probleme, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem delu in življenju. Društvo ima svoje prostore v Litiji, Parmova 9 (vložišče stare občine), uradne ure pa so vsak petek od 16.—17. ure. Tu se lahko včlanite in dobite ostale informacije v zvezi z delom društva. Letna članarina znaša samo 100 din.

Če se želite včlaniti v svoje društvo, se čimprej oglasite!

V januarju so naši prvi štipendisti, ki končujejo šolanje na Srednji tekstilni šoli v Kranju — skrajšani program, pričeli opravljati tritedensko praktično delo pri nas. Ko jim bo praktično delo poteklo, se bodo za njih končale tudi šolske obveznosti. S 1. februarjem se bodo zaposlili kot strojni predilci — pripravniki.

Poškodbe pri domačem delu

Varno delo s traktorjem

Zadnji čas so pri kmetijskem delu v ospredju nesreče (veliko je tudi smrtnih) s traktorji.

Vzroki za te nesreče so si precej podobni. Do nesreč prihaja predvsem zaradi nepazljivosti pri vožnji in neznanja tehnike vožnje in pa zaradi neizkušenosti.

Največ nasreč se pripeti pri vožnji po strmih pobočjih, ko se traktor prevrne na bok ali celo nazaj. Takšnih nesreč je kar polovica, zato bomo nekoliko več spregovorili o tem.

Če s traktorjem vozimo po terenu s prevelikim nagibom, po robu ceste itd., traktor izgubi stabilnost in se prevrne. To se zgodi hipoma, brez poprejšnjega opozorila, tako da voznik največkrat nima časa skočiti z vozila in ga traktor pokoplje pod sabo. Takšne nesreče so največkrat smrtne.

Veliko življenj in težkih poškodb bi bilo prihranjenih, če bi bili vsi traktorji opremljeni z varnostnim okvirom oz. kabino, ki varuje voznika, če pride do zvržanja traktorja.

Več kot polovico traktorjev, ki se danes uporabljajo pri kmetijskem delu v privatnem sektorju, ni opremljena z varnostnim okvirom ali kabino. Vendar bodo morali vsi lastniki traktorjev vgraditi varnostne kabine oz. okvire do 1. januarja

1986. Mogoče se bo komu zdel ta strošek odveč, vendar to ne more odtehtati človeškega zdravja ali življenja.

Še nekaj navodil o uporabi traktorja v strmini. Nikoli ne smemo pri takšnem delu prevažati sopotnika. Po strmini je treba voziti počasi in previdno. Izogibajmo se jamam, kotanjam, krtinam ipd. Posebno previdnost zahteva drseča podlaga, npr. mokra trava, dolgo suho seno itd. V kritičnih situacijah moramo zavijati od strmine stran. Osnovno pa je, da traktorja ne smemo preobremenjevati.

Na traktorju se lahko vozi poleg voznika tudi sopotnik, če je zanj predviden sedež. Ni dovoljena vožnja na blatnikih, priključnih ročicah ali na robu prikolice.

Nesreče se dogajajo tudi zaradi padcev oseb s traktorja, pri spenjanju prikolic, priklapljanju in uravnavanju priključkov, preobtežitve vozila itd.

Vsekakor lahko pričakujemo, da se bo po obvezni vgraditvi kabin številno nasreč, tudi smrtnih, zmanjšalo (npr. v Nemčiji se je, odkar so zahtevali vgraditev kabin, število smrtnih nesreč zmanjšalo za 60 %).

Na našem tržišču se že sedaj dobijo primerne kabine oz. okviri za vgradnjo na veliko večino traktorjev.

Andrej Krhlikar

Varstvo pred požari lanskega leta pri nas

V letu 1984 je bil dopolnjen prej obstoječi zakon o varstvu pred požarom, ki je prinesel oziroma določil obliko organizacije požarne varnosti v delovnih organizacijah. S temi dopolnitvami je tudi zaostrena odgovornost na tem področju. Naš pravilnik že vsebuje nove dopolnitve zakona, dopolniti ga bomo morali le v nekaterih členih.

V letu 1984 smo imeli 41 zanetkov požarov, 24 v predpreditnici in čistilnici, 5 v predilnici itd., največkrat je bil zanetek požara na mikalniku in čistilnih strojih v predpreditnici bombaža. Kot izvor vžiga se največkrat pojavljajo električne in mehanske iskre ter trenje vlaken ob strojne dele. Požare smo gasili z ogljikovim dioksidom, vodo, malo manj pa s prahom. V veliko večji meri smo začeli uporabljati pri gašenju požarov vodo, kar prejšnja leta ni bilo v navadi. Kot vzroki požarov se v 15 primerih pojavlja nezadovoljivo čiščenje strojev, v 8 primerih okvare strojev, električna energija in tujki v predivu pa so v prejšnjem letu povzročili manj požarov kot prejšnja leta.

Požarna ogroženost naših oddelkov in število zanetkov požarov nas zavezuje, da še naprej obdržimo visoko usposobljenost naših delavcev za gašenje požarov na delovnem mestu, obenem pa moramo vsi skupaj skrbeti za še boljšo preventivno požarno varnost, ki se odraža v kvalitetnem rednem in načrtnem čiščenju strojev in delovnih prostorov ter klimatskih naprav, v kvalitetnem strojno-elektro vzdrževanju strojev.

Zelo pomembno je tudi, da vsak posameznik, v okviru svojega delovnega mesta, izvršuje in predlaga ukrepe za izboljšanje požarne varnosti.

V letu 1985 predvidevamo, kot običajno, zamenjavo dotrajane gasilske opreme, nabavili bomo ročnike z razpršenim curkom za naše zidne hidrante in drugo potrebno opremo. Nadaljevali bomo z dosedanjimi načini izobraževanja naših delavcev, posebno pozornost pa bomo posvetili gasilskim desetnam na izmeni in usposobljenosti in usposabljanju naših delavcev za uporabo dihalnih aparatov. Dežurni gasilci bodo še naprej skrbeli za brezhib-

nost gasilske opreme in sredstev, da bodo le-ta v slučaju potrebe brezhibno delovala.

Zavedati se moramo, da postaja požarna varnost čedalje bolj pomemben dejavnik obstoja in uspešnega delovanja delovne organizacije, tega pa se zavedamo in se moramo zavedati že sedaj in ne šele potem, ko bi bilo prepozno.

Vzroki zanetkov požarov

1. Nezadovoljivo čiščenje — 15,
2. Okvare strojev — 8,
3. električna energija — 5,
4. tujek v predivu — 5,
5. neugotovljeno — 9.

Stane Črne

Izobraževanje iz varstva pred požari

Izjave udeležencev seminarja varstva pred požarom za vodstveni kader

Udeleženci seminarja so izpolnili anketo o požarni varnosti.

Objavljamo nekaj odgovorov oziroma predlogov, ki so jih navedli udeleženci seminarja v anketi:

Marjan Jug je mnenja, da moramo usposabljanje vse delavce in tudi odgovorne delavce.

Miro Dobravec: »Upam, da sem dovolj usposobljen za gašenje požarov. Manjka mi le praktičnih vaj.«

Matjaž Mirtič: »Še nisem seznanjen o delovanju vseh požarnovarnostnih naprav, predvsem dihalnega aparata.«

Janez Bric: »Za vodenje požara do prihoda dežurnega gasilca niso vsi oddelkovodje usposobljeni. Ob požaru v čistilnici sintetične ni bilo nikogar, ki bi vodil gašenje, tudi za ljudi ni bilo poskrbljeno, da bi zapustili zadimljene prostore.«

Karel Mandelj: »Redno bi se morali vsi zaposleni udeleževati gasilskih vaj ter na svojem delovnem mestu skrbeti za red in varnost.«

Danilo Cvetežar: »Menim, da sem za svoj oddelk dovolj usposobljen, čutim pa pomanjkljivost v usposabljanju predvsem na področju, kjer je veliko novosti.«

Marjan Sonc: »Sam ne delam v oddelku, vendar mislim, da bi bilo potrebno pri izobraževanju več praktičnih prikazovanj rokovanja z gasilsko opremo.«

Stane Tomše: »Mislim, da smo za vodenje gašenja dovolj usposobljeni, saj redno mesečno hodimo na gasilske vaje, kjer smo se dobro naučili ravnati z različnimi napravami za gašenje požara. Naši gasilci, ki predavajo so tudi dovolj usposobljeni.«

Alojz Miglič: »Pogrešam usposobljenost uporabe dihalnih aparatov.«

Franc Tišler: »Mislim, da sem strokovno usposobljen (gasilski podčastnik) vendar nam še vedno manjka strokovnih izkušenj.«

POŽAR V PREDPREDILNICI — petek, 28. 12. 84.

Do požara na flyerju v predpreditnici bombaža je prišlo zaradi okvare na pogonskem delu vretena

Mirko Lovše: »Znanje iz varstva pred požari je treba stalno izpopolnjevati. Prihaja nova tehnologija in nove gasilne naprave ter gasilna sredstva.«

Še in še bi lahko naštevali mnenja udeležencev seminarja. Vsi občutijo potrebo po strokovnem usposabljanju. Le vodje izmen v čistilnici in mikalnici menijo, da si pridobivajo izkušnje pri gašenju zanetkov, saj je največ zanetkov požarov v bombažni čistilnici in mikalnici.

V anketi so udeleženci iznašali tudi druge ugotovitve in predloge

Tako pravi Adolf Pajtler: »Večja pozornost je potrebna za čiščenje strojev, klime, luči itn; uvesti moramo večjo delovno disciplino, da ne bodo tekli stroji brez nadzora. Na strojih je treba redno zamenjavati izrabljene dele.«

Edi Gril: »Še vedno smo premalo natančni pri izvajanju ukrepov. Posebno, če gori stroj in naprave strojev naredimo škodo na napravah, zato je preveč zastojev in izgubljenega časa.«

Jernej Grilj: »Potrebno je redno čiščenje, boljša preventiva, odstranjevanje odpadkov, posebno kovinskih delov in mastnih krp.«

V članku smo navedli le nekaj predlogov udeležencev seminarja. Mnenja in predloge anketirancev bo obravnavala komisija za varstvo pred požarom in sprejela ustrezne ukrepe za zagotavljanje uspešnega požarne varstva v naši delovni organizaciji.

V letu 1985 bomo dopolnili gasilsko opremo, opremili vse hidrante z ročniki na vodno prho in zamenjali opremo, ki je dotrajana in ni usklajena z JUS standardi.

POŽAR V OE PREDILNICI — 9. 1. 1985

Požar na OE predilnem stroju je povzročila okvara zaustavke, zaradi česar je prišlo do trenja in zanetka požara v predilni enoti — opazna je zadimljenost prostora

Odkar pritrjujemo plastične vložke flyerskih cevč s sponkami (s pnevmatskim spajkačem) flyerski navitki ne padajo več na tla. Za sedaj to delajo v valjčkarni. Na sliki Ivo Češek pritrjuje plastične vložke s sponkami.

Za vodstvene delavce je predviden v zimskem obdobju drugi del strokovnega izpopolnjevanja, kjer se bodo usposobili za uporabo dihalnega aparata, uporabo ročnih gasilnih aparatov, branja požarnoobrambnih načrtov ter praktičnega vodenja gašenja požara v posameznih požarnih sektorjih.

Zahvaliti se moramo našim članom gasilskih desetlin, saj so mnoge zanetke ob velikih naporih uspešno pogasili in tako zagotovili izpolnitev proizvodnega plana v letu 1984.

Franč Lesjak, varn. inž.

Požar se je od predilne enote prenesel preko odsesovalnega sistema v klimo OE predilnice — posledica, zastoj dela celotne OE predilnice bombaža za uro in pol. Upognjene osesovalne cevi ovirajo pretok zraka, in povzročajo kopičenje odpadnih vlaken, kar otežuje delo gasilcev pri gašenju zanetka požara.

S seje komisije za inovacije

Koristni predlogi

Na letošnjem prvem sestanku je komisija za inovacije obravnavala štiri koristne predloge.

Vodja obratnega vzdrževanja **Miro Dobravec** je našel napako pri pogonu okrova mikalnikov Platt, kjer je prihajalo do pogostih okvar. Ugotovil je, da pogonska kolesa za okrovje ne ustrezajo verigam. Po izračunih so v mehanični delavnici izdelali nova kolesa in jih zamenjali na vseh strojih. S tem so bile okvare odpravljene, s čimer ne prihaja do večkratnih zastojev v proizvodnji, prihranimo pa tudi devizna sredstva za poškodovane obloge.

Janez Črne, čistilec in rahljalec vlaken je predlagal, da dobra vlakna izpod rešetk mikalnikov česane linije uporabimo na liniji M4.

Lado Mešič, vodja remonta predilnice sintetike, je učinkovito rešil problem čiščenja mrežice na izpihovalu (pajek) na štirih prestavljenih strojih Krušik. Ker se

mrežica ni čistila tudi ni bilo zaželenega efekta čiščenja strojev. Ker druge možnosti ni bilo, je odsesovanje speljal v pnevmafil — omarico in dobil zaželeni efekt.

Vodja valjčarne, **Danilo Cvetežar** je predlagal, da plastične vložke flajerskih cevč pritrdimo s paličastimi sponkami pnevmatskim spajkačem). Dogajalo se je namreč, da so flajerski navitki ob nedeljah in praznikih v velikih količinah padli na tla, ker so plastični vložki odstopili od papirnate komponente. Ponovno lepljenje ni dalo zaželenih rezultatov, medtem ko je pritrjevanje s paličastimi sponkami zelo učinkovito.

Komisija je za vse predloge predlagala pavšalne odškodnine in jih posredovala delavskemu svetu.

I. M.

Učinkovito rešen problem čiščenja mrežice na izpihovalu (pajku). Druge možnosti ni bilo, zato je odsesovanje speljano v pnevmafilsko omarico.

Tečajne razlike, realni dohodek in realna vrednost dinarja

Zadnje čase vse pogosteje beremo ali slišimo o negativnih tečajnih razlikah. Razprava se je razživila ob obravnavi dopolnilnega predloga Zveznega izvršnega sveta k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, o katerem je razpravljala tudi republiška skupščina Slovenije na svojem zasedanju 19. 12. 1984. Seznanimo se, povedano poenostavljeno, kaj so tečajne razlike, kako so nastale, kdaj govorimo o trošenju realnega dohodka in realnih vrednosti dinarja.

Danes mnogokrat potožimo, kam smo prišli, kako malo je vreden naš dinar. Spominjamo se radi več let nazaj, ko smo v primerjavi z višino osebnih dohodkov in vsemi spremljajočimi pogoji (ugodni kreditni pogoji z nizkimi obrestmi) sorazmerno dosti ceneje gradili svoje domove, si lažje nabavili avto ali druge dragocenejše predmete (dobrine). Radi smo kupovali uvožene stvari ali pa jih sami iskali preko naše meje, kjer smo naš dinar ugodno menjali za tujo valuto (tujo denarno enoto). Ugotavljamo, da je bil naš dinar takrat še dosti vreden. Da, bil je prevrednoten (precenjen). Kupna moč našega denarja (denarni sklad), je bila višja od blagovnih skladov naše države. Ali drugače povedano, več blaga — dobrin, za zadovoljevanje naših osebnih in skupnih potreb smo iskali (večje povpraševanje), kot smo proizvedli doma (manjša ponudba). To je naravno povzročalo povečanje cen, ker smo vse lahko prodali (to je po zakonu ponudbe povpraševanja), s tem pa smo že začeli zmanjševati vrednost našega dinarja in povzročili tudi inflacijo (več denarja v obtoku brez blagovnega kritja ali denar z določeno stopnjo manjše vrednosti). Da nam inflacija ne bi preveč ušla, oziroma da ne bi preveč razvrednotili dinarja, smo se vedno bolj zadolževali v tujini in uvažali tuje blago. Začeli smo živeti na račun tuje akumulacije (tistega, kar so privarčevale tuje države, naši posojilodajalci — upniki), oziroma živeli smo s precenjenim, nerealno vrednotenim dinarjem ali nerealno doseženim dohodkom. Tega so se naši politiki in gospodarstveniki zavedali dlje časa, ukrenili pa ničesar. Vse smo prelagali na kasnejši čas. Padal je tudi naš izvoz, ker je inozemski kupec moral odšteti več svoje valute (tuje denarne enote), kot je bil kupljeni proizvod vreden, zaradi precenjene vrednosti dinarja v razmerju do valute kupca. Inozemski partner je poiskal cenejše tržišče, mi pa smo ostali brez deviznih sredstev, ki bi jih potrebovali za odplačilo tujih, predvsem zahodnih konvertibilnih dolgov. Moralo je priti do razvrednotenja vrednosti dinarja v odnosu do tuje valute, oziroma vrednost našega denarja oziroma sklada smo morali uskladiti z vrednostjo naših blagovnih zalog. Tako je prišlo do prve, najobčutnejše devaluacije (razvrednotenja denarja) dinarja,

kar za 100 %, takrat, ko smo dinar zamenjali s 100 par. To je pomenilo, da smo v tem trenutku za 100 % povečali naše dolgovne do inozemskih upnikov, kjer smo za isti devizni delež posojila morali nameniti enkrat več dinarske protivrednosti. Vzporedno s tem bi praviloma morali za vse inozemske kredite prevrednotene ali konvertirane v dinarje za toliko povečati tudi obrestno mero, da bi banka, ki nas je kreditirala, zbrala dovolj sredstev v dinarski protivrednosti za odplačilo deviznih posojil. Tega pa nismo storili in tako so se, kot pravimo, negativne tečajne razlike kopičile pri banki (poslovni ali narodni banki Jugoslavije). Če smo inozemski kredit, naprimer za nakup osnovnih sredstev, prevzeli sami, pa bi vedno morali za toliko povečati tudi stopnjo amortizacije (odpisnosti osnovnih sredstev), da bi devizne kredite nadomestili v dinarski protivrednosti. Tudi tega nismo delali in ko smo osnovno sredstvo (razumi predvsem strojno opremo in drugo tehnologijo) iztrošili in ga odpisali (amortizirali), nismo imeli dovolj lastnih sredstev za nakup novega.

S povečanjem tujih, predvsem konvertibilnih dolgov in padanjem vrednosti dinarja v odnosu do tujih valut, raste tudi naš dinarski dolg do tujine (ker moramo dati za tujo valuto vedno več dinarjev), raste pa tudi domača nepokritost teh dolgov. Tako še dalje živimo z namišljenim (fiktivnim) dohodkom, ki v ogromnem delu ni naš, saj ga še nismo odslužili. Naša likvidnost je skrajno slaba, to se vidi tudi po številu izgubarjev v našem gospodarstvu. Že mnogo let nazaj bi morali to reševati edino z mnogo večjo produktivnostjo dela in zmanjševanjem stroškov na enoto proizvoda. To pa bi pomenile pravilne, nezgrehene naložbe, ki bi pravočasno same vračale svoj dolg in ustvarjale presežke ob novi tehnologiji. Kaj slabega, poleg dobrega seveda tudi, pa smo naredili v naši državni skupnosti, pa smo že mnogokrat slišali in brali.

S padanjem vrednosti dinarja do tujih valut raste tudi dinarska protivrednost vloženih deviznih sredstev naših zdomcev v naših bankah, kakor tudi deviznih vlog nas samih. Saj vemo, da večina naših državljanov, ki jim preostajajo dinarska sredstva, le-te zamenjajo v devizna

sredstva — ali tuje trdnjše valute. Tudi te negativne tečajne razlike mora kriti banka iz dohodka svojega poslovanja. Če je rast vrednosti tujih valut do vrednosti našega dinarja večja oz. je inflacija toliko večja od rasti bančnih obresti na posojila, toliko hitreje izgublja banka svoj dohodek. Saj vemo, da živi banka od razlike med aktivnimi in pasivnimi obrestmi in provizij. Aktivne obresti so tiste, ki jih morajo banki plačevati njeni dolžniki za najeta posojila (so višje), pasivne obresti pa so tiste, ki jih banka plačuje vlagateljem (normalno so nižje). Z dolgoročnimi krediti (saj smo že slišali, kako dolgoročne so nekateri uspeli dobiti), ki jih je banka dajala s smešno nizkimi obrestmi ali celo z večletnim odlogom začetka odplačevanja anuitet, pa banke močno izgubljajo na celotnem prihodku, ker morajo na drugi strani ravno z njim tekoče same pokrivati nastale negativne tečajne razlike oziroma izgube, ki nastanejo s hitrejšo rastjo inflacije od obresti na posojila. Tako moramo razumeti, da obresti na posojila ne morejo biti nižje od rasti inflacije ali padanja vrednosti dinarja. Ravno tako se mora tečaj domače valute tekoče prilagajati tečajnim razlikam, ki nastanejo z višjo rastjo domače inflacije od rasti inflacije držav, ki nas kreditirajo ali smo njihov pomemben zunanjetrgovinski partner. Letako moremo realno prikazati naše povečane devizne terjatve in obveznosti in onemogočiti delitev namišljenega dohodka na

osnovi prenizko ocenjenih obveznosti. Če je gibanje tečaja dinarja v skladu z gibanjem v odnosu cen domačih in inozemskih proizvajalcev, potem tečajne razlike šele služijo obračunu realnega dohodka. Le s takšnim prilagajanjem tečaja našega dinarja, si delno tudi omogočamo konkurenčnost na zunanjem tržišču, seveda pa ima pri tem svoj odločujoči vpliv tudi kvaliteta in pestrost izbire naših proizvodov.

Notranja nelikvidnost Jugoslavije, ki ni nič manj problematična od naših zunanjih dolgov, saj presega po ocenah 3,2 milijarde din (320 bilijard starih din), bo potrebno začeti postopno odpravljati. Zvezni izvršni svet je že pripravil predlog za nadomeščanje negativnih tečajnih razlik, ki pa v prvih skupščinskih razpravah republik ni bil v celoti sprejet. Preveč je še nepojasnjenih vprašanj, nerealna ocena delovnih sredstev za pokrivanje razlik itd., zato je naloga za izdelavo končnega predloga prestavljena v prvo trimesečje letošnjega leta. Gotovo pa je, da bo kakršen koli predlog pomenil dodatno težko obremenitev našega gospodarstva oz. državljana, ki ga bomo morali uspešno reševati le z maksimalno povečano produktivnostjo našega dela in varčevanjem na vseh področjih življenja in dela. Kakšne posledice bodo imele rešitve za našo delovno organizacijo, ki dela z okoli 80 % uvožene surovine, bomo videli kasneje, ko bo sprejet dopolnilni predlog Zveznega izvršnega sveta.

Vinko Keržan

Društvo inženirjev in tehnikov tekstilcev ter osnovne organizacije sindikata naše tovarne vas vabijo na

Tradicionalni ples predilcev

v soboto 9. februarja 1985 ob 20. uri v dvorani na Stavbah. Igral bo ansambel »Veseli Zasavci«.

Cena vstopnic z rezervacijo sedeža je 250. — din. Vstopnice bodo v prodaji pri Miji Šistek, finančni sektor, od srede 30. 1. do sobote 2. 2. 1985.

Pohitite, število sedežev — rezervacij je omejeno.

Spoštovani tovarniši,

Dne 26. 12. sem dobila obisk od sindikata, o kako sem ga bila vesela; ker je to prvi obisk iz naše tovarne kar sem v pokoju. Sedaj vem da me še niste pozabili, zato se čutim dolžno da se vam najlepše zahvalujem za obisk in in danilo.

Tudi mi smo delali tako! Želim vsemu kolektivcu! Srečno in uspeha polno

ново leto 85

in vas vse skupaj lepo pozdravijo vaše

*upokojenke
Ela Izgoršek*

Ob koncu leta smo obiskali upokojujence

Člani komisije za pomoč članom delovne organizacije pri sindikatu smo ob novem letu obiskali naše upokojujence v domu za ostarele občane Tisje in na Izlakah. Vse smo skromno obdarili in jim v imenu sindikata zaželeli srečno in zdravo leto 1985. Vse upokojujence: Ana Novakova, Marija Ocepkova, Alojzija Ponebškova, Amalija Kunstljeva, Justina Uštarjeva, Jožefa Lajovčeva, Ana Poglajnova, Emilija Zupančičeva, Marija Mlakarjeva in Štefka Baševa so voščilo pristrčno sprejele in vsem delavcem in tudi upokojujencem zaželele SREČNO 1985!

Poleg tega smo ugotovili, da so tudi nekateri ostali upokojujenci, ki niso v domu za ostarele občane, osamljeni. Te podatke nam je posredovala patronažna služba. Po teh podatkih je od približno 500 naših upokojujencev pet osamljenih in te smo ob novem letu tudi obiskali in jih skromno obdarili. Obiskali smo **Marijo Bitenčevo, Marjeto Boriškovo, Antona Cegljarja, Elo Izgorškovo in Ksenijo Pihlerjevo**. Nad obiskom so bili več kot prijetno presenečeni, kajti to je bil prvi obisk iz delovne organizacije, odkar so se upokojujili. Tudi ti so se zahvalili za obisk in zaželeli ostalim delavcem veliko sreče in poslovnega uspeha v letu 1985.

Želijo, da te obiske ohranimo tudi v prihodnje, kajti občutek, da še niso »pozabljeni« jim vlija nove moči in tudi zadovoljstva. Ob tej priliki smo se pogovorili o delu v tovarni morda pred 30, 40 leti, pa od tegob in lepih trenutkov njihovega osebnega življenja. Marsikateri misel oz. življenjska izkušnja naših upokojujencev, bo tudi nam, mlajšim, pri premagovanju vsakodnevnih težav zelo koristna. Še posebno navdušena nad našim obiskom je bila Ela Izgoršek, ki se je sindikatu tudi pismo zahvalila za obisk in celotnemu kolektivu želi srečno in uspešno leto 1985!

Vlasta Grom

Prišli — odšli

V decembru

3. 12. 1984 **Irena BRINOVEC**, Ponoviška c. 7, Litija, vzdrževanje v sukalnici;
3. 12. 1984 **Milka PREŠKAR**, Brodarska 14, Litija, sukalnica 3. izmena;
10. 12. 1984 **Marko VOLK**, Valvazorjev trg 23, Litija, čistilnica odpadkov;
10. 12. 1984 **Andrej OBERMAJER**, Ljubljanska c. 6, Litija, čistilnica odpadkov;
10. 12. 1984 **Štefan HORVAT**, Ul. solidarnosti 1, Litija, remont predilnice sintetične;
12. 12. 1984 **Marija JAKOŠ**, Strmec 1, Dole, remont predilnice sintetične;
17. 12. 1984 **Emilijan PAJTLER**, Trg na Stavnah 6, Litija, predilnica rezerva;
19. 12. 1984 **Ladislav ČANČAR**, Podkraj 8, Litija, predilnica bombaža rezerva;
20. 12. 1984 **Slavka BRANDSTATTER**, Laze 7, Gabrovka, predilnica bombaža, 1. izmena;

24. 12. 1984 **Marinka JANŽIČ**, C.K.S. 17, Litija, remont sukalnica.

Odšli:

Izključitev:
17. 9. 1984 **Mojca ŠUŠTERŠIČ**, C.K.S. 18, Litija, predilnica rezerva;
11. 12. 1984 **Metod MULH**, Partizanska c. 8, Litija, čistilnica odpadkov.
Izjava delavca, da ne želi več delati
1. 10. 1984 **Marjana TOMEC**, Ul. Luke Svetca 1, Litija, predilnica bombaža 2. izmena;
23. 11. 1984 **Vasilija TADIČ**, Ponoviška 11, Litija, predpredilnica 1. izmena;
13. 12. 1984 **Peter RASPO-TNIK**, C.K.S. 12, Litija, mešalnica 1. izmena.
V naši delovni organizaciji je bilo na dan 31. 12. 1984 zaposlenih 1017 delavcev, od tega 673 žensk in 344 moških. Od skupnega števila zaposlenih je 29 mladoletnih oseb.
J. Zupančič

Razpis za najem garaž

V skladu z 78. členom samoupravnega sporazuma o reševanju stanovanjskih vprašanj razpisuje odbor za stanovanjska vprašanja naslednje garaže:

- NA PRVOMAJSKI 2, ki jo ima v začasni uporabi Vladimir Mešič;
- NA C. KOMANDANTA STANETA 14, ki jo ima v začasni uporabi Joža Zupančič.

Pismo prošnje je potrebno oddati najkasneje do 15. februarja 1985 v kadrovsko splošnem sektorju, pri tov. Vlasti Grom.

Obrazložitev:

V lanskem letu je bil dopolnjen samoupravni sporazum o reševanju stanovanjskih vprašanj, predvsem določitev o razdeljevanju garaž.

V skladu s temi dopolnitvami je potrebno vsako prsto garažo razpisati. Na razpis pa se lahko prijavijo delavci in upokojujenci, ki **imajo avtomobile**.

Za garaže, ki so v blokkih, imajo prednost delavci in upokojujenci, ki so stanovalci tega bloka. V tem primeru se garaže dodeljujejo brez kriterijev, v kolikor je število prosilcev enako številu prostih garaž, v nasprotnem primeru pa se uporabljajo kriteriji.

Odbor za stanovanjska vprašanja dodeljuje garaže po naslednjih kriterijih:

- prednost imajo invalidi**, ki so stalno vezani na uporabo avtomobila;

2. delovna doba

a) za delo v naši delovni organizaciji na leto 3 točke

b) za delo v drugi delovni organizaciji na leto 2 točki

3. doba čakanja

a) za izpolnjeno polno leto čakanja na garažo 1 točka

Poleg tega je bistvena novost tudi ta, da mora delavec, ko odtuji avtomobil, garažo izprazniti v roku 2 mesecev od dneva odtujitve in ključ oddati v kadrovsko splošnem sektorju.

Prav tako mora garažo izprazniti tudi delavec, ki mu v naši delovni organizaciji preneha delovno razmerje in sicer v roku 1 meseca od pravnomočnosti sklepa o prenehanju delovnega razmerja.

Vlasta Grom

Delavske športne igre

Vse navzoče je pozdravil sekretar občinskega sindikalnega sveta Franci Kajba.

Pokale so prevzeli:

Anica Jolić

Veno Pajer

Miro Plaznik, glavni pobudnik in organizator tekmovanj vodi razgovor o prihodnjem organiziranju športnih delavskih iger.

Jože Vizlar

Ivan Markelc

Telovadno društvo Partizan Litija je bilo, s pokroviteljsko pomočjo občinskega sindikalnega sveta, organizator delavskih športnih iger v litijski občini. Tekmovanja, na sporedu je bilo osem disciplin za moške (nogomet, streljanje, kegljanje, karate, ping pong, šah, balinanje, odbojka) in dve disciplini za ženske (kegljanje in streljanje), so se odvijala vse leto.

Sodelovalo je 13 moških ekip (Predilnica Litija, Postaja milice Litija, IUV Tozd Usnjarna, Obrtno združenje Litija, Lesna industrija Litija, Mizarstvo Litija, Kovina Šmartno, Presad Gabrovka, Tozd Centromerur Litija, Osnovna šola Litija, Kovinarska Dole, Železniška postaja Litija, Nadzorništvo proge Litija) in pri ženskem kegljanju tri (Predilnica Litija, Osnovna šola Litija, Skupne strokovne službe Litija), pri streljanju pa samo ženska ekipa iz naše tovarne. Udeleženci tekmovanj iz Predilnice so bili najuspeš-

nejši. Ženski ekipi sta na obeh tekmovanjih zmagali, moške ekipe pa so bile prve v nogometu, kegljanju, odbojki, košarki in namiznem tenisu, drugo mesto so dosegli v balinanju in šahu, v streljanju so pa bili tretji.

Občinski sindikalni svet je priredil 24. decembra 1984 svečano podelitev pokalov in diplom. Udeležilo se ga je le malo udeležencev, — in organizatorjev tekmovalnih ekip, vendar je prireditev potekala svečano, v drugem delu pa je stekel razgovor o prihodnjem organiziranju tovrstnih tekmovanj.

Na lanskih tekmovanjih so naleteli na številne težave, oziroma prepreke. Ena takih težav je tudi pomanjkanje časa, terminov za tako številna tekmovanja, posebno ker se nekateri posamezniki udeležujejo večih športnih disciplin.

Predlagali so, da bi organizirali dvoranske športe že v zimskem času, januarja in februarja, nato izkoristili vsak možen čas spomladi in jeseni ne bi bilo takšne naglice, da bi končali tekmovanja.

Na tekmovanjih je prišlo včasih tudi do neljubih razprtij med igralci, čemur pa so dostikrat botrovali slabi, amaterski sodniki. Rečeno je bilo, da bi, posebno za takšna tekmovanja, morali najti denar za dobre sodnike. Najbolj disciplinirana in športna ekipa je bila Postaja milice za kar so dobili poseben pokal.

Vsi udeleženci razglasitve rezultatov, verjetno pa tudi tisti, ki se tega niso udeležili, so pa aktivno tekmovali, so mnenja, da so takšna tekmovanja potrebna in koristna, in da bo udeležba z leta v leto večja.

M. M.

V soboto, 9. februarja 1985.